

Några blandade tillämpningar

Här är några blandade tillämpningar av innehållet i kursen. Många av dessa uppgifter är hämtade från gamla tentor.

Uppgift 1. Av tre likadana plankor, 1 meter långa och 10 cm breda, ska göras en enkel ränna. Hur ska vinkeln mellan plankorna väljas för att rännan ska rymma så mycket som möjligt?

Uppgift 2. En mjölkförpackning med temperaturen 4°C tas ur kylskåpet och placeras i ett rum med konstant temperatur 20°C . Efter 12 minuter har mjölken antagit temperaturen 12°C . Efter hur lång tid ytterligare har mjölkens temperatur nått 18°C ?
Använd Newtons avkylningslag, dvs att mjölkens temperaturförändring per tidsenhet är proportionell mot skillnaden i temperatur mellan rummet och mjölken.

Uppgift 3. En sfärisk behållare med radie R m fylls med vatten i en takt av v m^3 per minut. Hur snabbt, dvs med hur många meter per minut, stiger vattenytan vid den tidpunkt då vattennivån är $R/4$ över behållarens lägsta punkt?

Uppgift 4. En partikel startar i vila och rör sig utefter en rät linje med accelerationen $100 \cos t$ m/s^2 vid tidpunkten t s. Vilken är partikelns hastighet och position vid tiden $t = 3$ s?

Uppgift 5. En vattenreservoar har förorenats av ett giftigt ämne. En naturlig rening sker genom att rent vatten rinner in i reservoaren samtidigt som förorenat vatten rinner ut i samma takt. I en modell över förloppet antas att koncentrationen $K(t)$ av det giftiga ämnet vid tiden t s uppfyller differentialekvationen

$$\frac{dK(t)}{dt} = -\frac{K(t)}{1500}.$$

Hur lång tid tar det, enligt modellen, för koncentrationen av ämnet att halveras?

Uppgift 6. Ett fordon startar från stillastående och kör 30 minuter rakt framåt med accelerationen $2 + 60t$ km/h². Vad är fordonets hastighet efter 30 minuter? Hur långt hinner fordonet?

Uppgift 7. Vid ett test med ett nytt fordon ska man köra en sträcka om 10 km, där olika delar av sträckan ska köras vid olika hastigheter. Anta att hastigheten efter x körda km ska vara $v(x)$ km/h. Hur lång tid tar testet?

Uppgift 8. En 2 m lång cylindrisk stång med radie 0.1 m är gjord i ett material med variabel densitet. Om vi placerar stången längs en x -axel mellan punkterna 0 och 2 så varierar densiteten ρ med avståndet x till ena änden av stången enligt formeln

$$\rho(x) = 1 - \frac{(x-1)^2}{4} \text{ kg/m}^3.$$

Beräkna stångens massa.

Uppgift 9. En stillastående bil startar från ett trafikljus och ökar farten med konstant acceleration upp tills farten är 25 m/s. Därefter fortsätter bilen med den konstanta hastigheten 25 m/s. Efter 23 s har bilen tillryggalagt sträckan 500 m. Hur lång tid efter starten nådde bilen farten 25 m/s?

Uppgift 10. En kropp med massan m rör sig rätlinjigt med hastigheten $v(t)$. Den utsätts för en bromsande kraft $-kv(t)$, där k är en positiv konstant. Om vi antar att inga andra krafter påverkar kroppen så gäller att

$$m \frac{dv}{dt} = -kv(t).$$

Bestäm hastigheten som funktion av tiden, om $k = 1$, $m = 2$ kg och $v(0) = 5$ m/s. Avgör sedan också hur lång sträcka kroppen rör sig efter tidpunkten $t = 0$.

Uppgift 11. Differentialekvationen $\frac{du}{dt} = -\frac{u}{RC}$ beskriver spänningen u vid tiden t när en kondensator med kapacitans C laddas ur över ett motstånd med resistans R . Lös differentialekvationen och avgör hur lång tid det tar för spänningen att gå ner till halva sitt startvärde (förutsatt att startvärdet var positivt).

Uppgift 12. Befolkningarna i länderna A och B växer båda exponentiellt. I A är fördubblingstakten 50 år och i B 150 år. idag bor det dubbelt så många människor i B som i A. Hur länge dröjer det innan A är ikapp B när det gäller folkmängd?

FACIT OCH LÖSNINGSTIPS

1. $4\pi/3$ (Lösningförslag finns, tentamen 2013-10-26)
2. Efter ytterligare 24 minuter (Lösningförslag finns, tentamen 2014-01-11)
3. Vattenytan stiger med hastigheten $16v/(7\pi R^2)$ meter per minut (Lösningförslag finns, tentamen 2012-12-10)
4. Hastigheten är 100 sin 3 m/s och positionen är $100(1 - \cos 3)$ m.
5. $1500 \ln 2$ s. (Lösningförslag finns, tentamen 2012-02-11)
6. Efter en halvtimme är hastigheten 8.5 km/h och fordonet har kört 1.5 km.
7. Tiden det tar är $\int_0^{10} \frac{1}{v(x)} dx$ h.
8. Stången massa är $11\pi/600$ kg. (Lösningförslag finns, tentamen 2011-12-15)
9. 6 sekunder. (Lösningförslag finns, tentamen 2011-10-18)
10. $v(t) = 5e^{-t/2}$. Sträckan är 10 m. (Lösningförslag finns, tentamen 2011-08-25)
11. $u(t) = ke^{-t/RC}$ där k är en godtycklig konstant. Spänningen har halverats efter tiden $RC \ln 2$. (Lösningförslag finns, tentamen 2014-10-24)
12. 75 år. (Lösningförslag finns, tentamen 2009-12-19)